

Laudatio Gorter en de Graaf prijs 2009 Prof. dr. I. (Istvan) Vermes

Istvan Vermes behaalde zijn artsdiploma aan de Medische Faculteit te Pecs (Hongarije) in 1970 “summa cum laude”, zijn specialisatie in de klinische chemie in 1974 te Budapest en zijn doctorstitel in 1976 eveneens te Budapest op de relatie tussen het centrale serotoninerge systeem en de hypofyse-bijnieras. Istvan is opgeleid tussen 1979 en 1985 aan de VUMC te Amsterdam, waarna hij 2 jaar lang als arts-klinisch chemicus verbonden was aan het ziekenhuis “Heil der Kranken” te Oldenzaal. Vanaf 1987 tot heden is hij als klinisch chemicus werkzaam op het laboratorium van “Medisch Spectrum Twente” te Enschede.

Istvan Vermes heeft een bijzondere staat van dienst als klinisch chemicus. Eigenlijk als arts klinische chemie, maar dat onderscheid heeft hij nooit willen maken. Hij was een van de eerste die zich als arts-klinische chemie liet registreren binnen het register als klinisch chemicus.

Binnen de NVKC was hij zeer actief. Hij zat jaren lang in het bestuur van de LWBA / werkgroep Endocrinologie, was jarenlang lid van de redactiecommissie Tijdschrift NVKC, van de wetenschapscommissie NVKC. Ook in de IFCC heeft hij vanuit Nederland belangrijke bijdragen geleverd. Zo was hij lid van de Executive Committee European Ligand-Assay Society en de IFCC Congress and Conference Division. Hij heeft veel artikelen beoordeeld als lid van vele editorial boards. Zijn wetenschappelijke belangstelling is zeer breed. Voortbordurend op het onderwerp waarop hij lang geleden (Budapest, 1976) promoveerde, is hij altijd sterk geïnteresseerd geweest in de invloed van stress op de hormoonhuishouding. Dit heeft geleid tot belangwekkende publicaties over de rol van stress op de hormoonhuishouding bij intensive care patiënten en op de samenhang van septische shock, hypovolumie en hypotensie (samen met dr. Bert Beishuizen en prof. Clemens Haanen). Prof. Vermes heeft een indrukwekkende lijst van publicaties op een breed terrein van de klinische chemie (376 publicaties). Niet alleen op het gebied van de endocrinologie, bindingsassays en tumormarkers, maar ook op meer fundamentele kanten van de celbiologie, zoals apoptose en tissue engineering.

Het beschrijven van zijn wetenschappelijke activiteiten is lastig: Vermes is een omnivoor. Door zijn brede belangstelling gekoppeld aan een fenomenaal geheugen heeft hij gepubliceerd over een breed scala aan onderwerpen. Hij was in 2007 de meest geciteerde klinisch chemicus binnen de vereniging. Een van de meest geciteerde papers uit Nederlandse publicaties: Vermes I, Haanen C, Steffens-Nakken H, Reutelingsperger C. A novel assay for apoptosis: Flow cytometric detection of phosphatidylserine expression on early apoptotic cells using fluorescein labelled Annexin V. *J Immunol Methods* 1995; 184: 39-51. In 1999 werd Istvan benoemd tot hoogleraar Laboratoriumgeneeskunde aan de Universiteit van Budapest, en in 2001 als hoogleraar Klinische fysiologie aan de Universiteit Twente. Later is dat omgezet in een leerstoel Moleculaire aspecten van Cel- en Weefseltechnologie. Alsof dat niet genoeg was, werd hij tevens parttime hoogleraar Moleculaire diagnostiek aan de universiteit van Pecs in 2004.

Op de Universiteit Twente heeft hij een belangrijke brugfunctie vervuld tussen de universiteit en het ziekenhuis te Enschede, waarbij hij steeds op het grote belang wees van de verwevenheid en samenwerking tussen de verschillende disciplines. Op het gebied van de tissue engineering bijvoorbeeld heeft hij een belangrijke brugfunctie vervuld tussen de fundamentele onderzoekers van de technische universiteit en de kliniek. Als geen andere was hij in staat nieuwe technische innovaties en vindingen te vertalen in praktische toepassingen in de kliniek en de patiëntenzorg. Door deze translationele benadering heeft Vermes de rol van de klinisch chemicus, als ondersteunend specialist op bijzondere wijze geprofileerd.

Voor deze rol zijn hem meerdere prijzen toegekend, zoals:

Het erelidmaatschap van de Hongaarse vereniging van klinische pathologie in 1996

De Outstanding Speaker Award van de AACC in 1997

De Jendrassik Award van de Hongaarse Vereniging van Klinische Pathologie in 2003

In 2008 viel Istvan Vermes een hoge eer toe: hij werd gekozen tot lid van de Hongaarse Academie van Wetenschappen, een oud en eerbiedwaardig instituut gelegen aan de Donau en rijk aan vele Nobelprijswinnaars. Ofschoon altijd buitengewoon bescheiden, was zelfs hij daar (terecht) een beetje trots op.